

INFORMACJA NA TEMAT DZIAŁALNOŚCI MUZEUM PAMIĘCI MIESZKAŃCÓW ZIEMI OŚWIĘCIMSKEJ (W ORGANIZACJI)

I. POCZĄTKI MUZEUM

Działalność Muzeum została zainicjowana dnia 8 sierpnia 2017 r. Uchwałą Nr XXXIII/329/2017 Rady Powiatu w Oświęcimiu w sprawie utworzenia muzeum – samorządowej instytucji kultury pod nazwą: Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej (w organizacji) oraz nadania statutu Muzeum.

Uchwała ta została zmieniona przez Radę Powiatu w Oświęcimiu w dniu 14 czerwca 2018 r.

List intencyjny w sprawie utworzenia Muzeum podpisali dnia 14 czerwca 2017 r. podczas 77. rocznicy przybycia do KL Auschwitz pierwszego transportu polskich więźniów politycznych, wicepremier prof. Piotr Gliński i ówczesny starosta oświęcimski Zbigniew Starzec.

II. UMOWA Z MINISTERSTWEM KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

W dniu 14 czerwca 2018 r., pomiędzy Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a Powiatem Oświęcimskim zawarta została umowa o wspólnym prowadzeniu Muzeum. Resort zobowiązał się do przekazywania dotacji w kwocie 1 mln zł w 2018 r. i w latach 2019 – 2028 r. po 2 mln zł rocznie na bieżącą działalność. Powiat zadeklarował przeznaczanie przez 10 lat po 500 tys. zł rocznie na bieżące potrzeby placówki.

Ponadto Ministerstwo zobowiązało się do przekazania w latach 2018 – 2021 r. Muzeum środków finansowych w wysokości 35 mln zł w formie dotacji celowej na wydatki inwestycyjne na zadanie pn. „ Adaptacja budynku na potrzeby Muzeum Pamięci Mieszkańców ziemi Oświęcimskiej wraz z wykonaniem ekspozycji stałej”.

III. BUDYNEK

Muzeum powstanie w zabytkowym budynku, zwanym „Lagerhausem”, zlokalizowanym na działce o powierzchni ok. 1 ha, położonym ok. 200 m od byłego niemieckiego obozu KL Auschwitz. Budynek został wzniesiony przed 1916 r. dla potrzeb piekarni. Od 1924 r. był magazynem surowca Zakładu Polskiego Monopolu Tytoniowego. W latach 1940 – 1944, jako tzw. Lagerhaus był magazynem kaszy, mąki i cukru dla obozowej załogi SS. Po wojnie należał do Okręgowego Przedsiębiorstwa Przemysłu Zbożowo – Młynarskiego Państwowych Zakładów Zbożowych w Krakowie. Przez wiele lat budynek stał niezagospodarowany, a kilka lat temu przeprowadzono w nim prace zabezpieczające i wzmacniające konstrukcję budynku. Wykonano m.in. izolację fundamentów oraz konstrukcję dachu z poszyciem.

IV. MISJA

Upamiętnienie mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej, ze szczególnym uwzględnieniem okresu II wojny światowej i pomocy, jaką nieśli więźniom KL Auschwitz.

Świadczenie o wartościach historycznych poprzez zachowanie i upowszechnianie dokumentów pamięci o dziejach regionu.

V. CEL

Celem Muzeum jest stworzenie nowoczesnego centrum gromadzenia i opracowywania materiałów dokumentujących losy ludzkie w kontekście historycznym, działalność wystawiennicza i edukacyjna.

VI. SPOSÓB REALIZACJI CELÓW

- 1) gromadzenie, przechowywanie, konserwowanie, udostępnianie i upowszechnianie zbiorów w zakresie określonym przez statut,
- 2) urządzanie wystaw stałych i czasowych, w tym za granicą,
- 3) inwentaryzowanie, katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów,
- 4) przechowywanie zgromadzonych zbiorów, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo,
- 5) zabezpieczanie i konserwację zgromadzonych zbiorów,
- 6) udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych, wystawienniczych i naukowych,
- 7) prowadzenie działalności edukacyjnej, naukowo – badawczej i popularyzatorskiej,
- 8) działanie na rzecz upowszechniania, promocji i popularyzacji wiedzy z zakresu działania Muzeum,
- 9) popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę,
- 10) prowadzenie działalności wydawniczej,
- 11) prowadzenie zbiorów bibliotecznych związanych z działalnością Muzeum.

VII. DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA MUZEUM

1. Działania związane z inwestycją w budynku „Lagerhaus”

- przygotowanie i przeprowadzenie zamówienia publicznego w formie przetargu nieograniczonego na realizację zadania pn. **„Adaptacja budynku na potrzeby Muzeum Pamięci Mieszkańców ziemi Oświęcimskiej wraz z wykonaniem ekspozycji stałej”**,

- w dniu 4 stycznia 2019 r. w Oświęcimiu, pomiędzy: Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej (w organizacji), a Konsorcjum Firm z Liderem Konsorcjum - Pracowni Konserwacji Zabytków „ARKONA” Sp. z o. o. z/s Pl. Sikorskiego 3/8, 31 – 115 Kraków, zawarto umowę NR ZP.1.1.2018 na opracowanie dokumentacji projektowej w ramach zadania inwestycyjnego pn. „Adaptacja budynku na potrzeby Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej wraz z wykonaniem ekspozycji stałej – prace projektowe”,

- w ostatnich dniach marca 2019 r. Zarząd Powiatu w Oświęcimiu zatwierdził „Koncepcję architektoniczną Muzeum Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej” jak również „Scenariusz ekspozycji stałej Muzeum” przedstawiony przez Lidera Konsorcjum,
- kolejne działania inwestycyjne w budynku Lagerhaus będą realizowane po uzyskaniu akceptacji koncepcji architektonicznej Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- harmonogram realizacji inwestycji:

Termin	Działanie
Styczeń 2019 – marzec 2019	Przygotowanie koncepcji oraz scenariusza szczegółowego ekspozycji
Kwiecień 2019 – grudzień 2019	Wykonanie projektu budowlanego, wykonawczego, kosztorysów i specyfikacji – adaptacja budynku na potrzeby muzeum
Grudzień 2019/styczeń 2020	Przygotowanie i przeprowadzenie postępowania przetargowego na roboty budowlane
Lipiec 2019 – wrzesień 2020	Przygotowanie projektu ekspozycji stałej
Luty 2020 – czerwiec 2021	Wykonywanie robót budowlanych, nadzory branżowe – adaptacja budynku na potrzeby muzeum
Kwiecień 2021 – grudzień 2021	Prace nad przygotowaniem ekspozycji stałej i zakup wyposażenia

2. Działalność merytoryczna

- prowadzenie działalności merytorycznej poprzez stałe budowanie zasobów kolekcji i zbiorów muzealnych, pozyskiwanie obiektów do zbiorów w postaci fotografii, dokumentów, osobistych pamiątek przekazywanych przez mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej,
- współpraca z instytucjami kultury, edukacyjnymi i naukowymi, organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi, mediami, a także osobami prawnymi, osobami fizycznymi oraz innymi jednostkami organizacyjnymi. W ramach tych działań nawiązana została współpraca z Państwowym Muzeum Auschwitz – Birkenau w Oświęcimiu, Archiwum Państwowym w Katowicach Oddział w Bielsku – Białej oraz przedstawicielami lokalnych stowarzyszeń działających w obszarze zagadnień związanych z II wojną światową,
- nawiązywanie i rozwijanie współpracy z kolekcjonerami, miłośnikami i badaczami lokalnej historii, którzy udostępniili część swoich zbiorów na potrzeby muzeum, a także zadeklarowali chęć dalszej współpracy przy tworzeniu wystawy stałej,
- spotkania z osobami/świadkami historii celem pozyskiwania ich relacji opartych na wspomnieniach z okresu II wojny światowej i pomocy udzielanej przez okoliczną ludność więźniom obozu KL Auschwitz. Proces pozyskiwania nagrań ma charakter ciągły i dynamiczny (dotychczas pozyskano około 20 relacji) wynikający z pozytywnego oddźwięku wśród mieszkańców coraz liczniej zgłaszających chęć podzielenia się swoimi (bądź swoich bliskich) relacjami. Gromadzone nagrania tworzą niezwykle ważną bazę merytoryczną zarówno dla

tworzącej się wystawy stałej, jak również późniejszych prac badawczych i opracowań naukowych prowadzonych przez Muzeum oraz inne osoby postronne,

- promocja Muzeum - od sierpnia 2018 r. działa strona www.muzeumpamieci.pl, jesteśmy również obecni w popularnych mediach społecznościowych; facebook, twitter, instagram. Monitorując te media, zauważamy, że z miesiąca na miesiąc wzrasta liczba osób odwiedzających i obserwujących Muzeum, dotyczy to również osób z zagranicy. W obszarze działalności promocyjnej naszej instytucji, dążąc do upowszechnienia wiedzy o nas wśród jak największej grupy odbiorców - w prasie lokalnej oraz o zasięgu krajowym kilkakrotnie ukazała się informacja o działalności Muzeum z zaproszeniem do współpracy,

- logo Muzeum – jest coraz bardziej rozpoznawalne, nie tylko poprzez bogatą ofertę materiałów promocyjnych, ale z uwagi na podejmowane działania,

- wydanie publikacji dra Andrzeja Strzeleckiego pt. „Topografia pamięci. Miejsca pamięci o ofiarach Auschwitz i bohaterach ruchu oporu w latach 1939 – 1945 znajdujące się na ziemi oświęcimskiej”. Wydawnictwo zawiera, oprócz krótkich informacji o ponad 60-ciu miejscach pamięci, także kilkanaście zdjęć tych miejsc oraz niewielkie mapy z lokalizacją tychże na terenie Ziemi Oświęcimskiej. Publikacja spotkała się z pozytywnymi recenzjami zarówno ze strony środowisk uniwersyteckich jak również związanych z Państwowym Muzeum Auschwitz – Birkenau. Zwracano uwagę na wartość edukacyjną opracowania, które „stanowi świadectwo pamięci społeczności lokalnej o czasach nie tak dawno minionych”. Pozycja ta jest istotną bazą wiedzy w procesie edukacji historycznej dla edukatorów,

- konferencja naukowa pt. „Topografia pamięci” odbyła się w dniu 18 marca 2019 r. w Centrum Św. Maksymiliana w Harmężach. Uczestniczyli w niej m.in. przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, instytucji kultury i edukacji, stowarzyszeń, mediów oraz osoby prywatne. Konferencja miała charakter otwarty. Do wygłoszenia referatów dotyczących zagadnień politycznych i społecznych z okresu II wojny światowej zaproszeni zostali znani historycy, profesorowie Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem, o czym świadczyła bardzo liczna frekwencja. Po konferencji pozostał pozytywny oddźwięk, a zainteresowane tematyką Muzeum kolejne osoby, zgłaszają się po publikację, która jest dostępna w Muzeum. Nieodpłatne udostępnianie publikacji jest formą promocji i zaproszeniem Mieszkańców do współpracy z Muzeum.

VIII. DZIAŁANIA PLANOWANE NA NAJBLIŻSZE MIESIĄCE

- wydanie kolejnej pozycji dotyczącej udziału mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej w walkach o niepodległość Polski na różnych frontach podczas II wojny Światowej – druga połowa września 2019 r.,

- we wrześniu 2019 r. planowana jest również kolejna konferencja połączona z promocją powyższej publikacji. Głównym wątkiem spotkania, nawiązującym do 80-tej rocznicy wybuchu II wojny światowej, będą zagadnienia związane z tym wydarzeniem w aspekcie historii Polski i historii lokalnej oraz przybliżenie losów mieszkańców ziemi oświęcimskiej walczących w formacjach wojskowych na zachodzie Europy podczas II wojny światowej,

- istotne znaczenie dla działalności Muzeum mają projekty adresowane do młodzieży dlatego planujemy projekt edukacyjny, obejmujący młodzież ze szkół ponadpodstawowych Ziemi Oświęcimskiej, uwzględniający trzy kategorie merytoryczne:

- wykonanie aplikacji na telefon – mapa zwiedzania miejsc pamięci, przy wykorzystaniu informacji zawartych w publikacji „Topografia pamięci”
- wykonanie plakatu - obrazującego pozytywne postawy mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej niosących pomoc więźniom
- stworzenie pracy o charakterze historyczno-literackim, dotyczącej idei dobra w tragicznych czasach II wojny światowej na bazie doświadczeń ludzi niosących pomoc więźniom obozu KL Auschwitz.

Ogłoszenie tego projektu poprzedzone będzie przekazaniem informacji dla dyrektorów szkół i placówek, a podsumowanie i zakończenie projektu zaplanowane jest na listopad 2019 r.

APEL

Szanowni Państwo,

powstaje nowe Muzeum, chcemy żeby było to miejsce, w którym zostanie udokumentowana i przekazana historia mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej, szczególnie tych, którzy w okrutnych czasach II wojny światowej nieśli pomoc więźniom pobliskiego obozu.

Jeśli chcecie Państwo zostać współtwórcami kolekcji Muzeum, prosimy o przekazywanie pamiątek, rodzinnych zdjęć, dokumentów oraz przedmiotów codziennego użytku z okresu II wojny światowej, a także wcześniejszych, które pozwolą wzbogacić narrację wystawy naszego Muzeum.

Zapraszam Państwa do współpracy.

p.o. Dyrektora
Muzeum Pamięci Mieszkańców
Ziemi Oświęcimskiej
(w organizacji)
D. Mleczko
Dorota Mleczko